Kooste toimielinten lausunnoista / Palvelut ja henkilöstö –lautakunta 27.10.2026

Lausunto hyvinvointialuejohtajan ehdotuksesta vuoden 2027 talousarvioksi ja taloussuunnitelmaksi vuosille 2027-2029

- **Talousarviota pidetään pääosin strategian mukaisena ja palvelujen kehittämistä tukevana.**
- **Lautakunta korostaa varhaisen tuen, ennaltaehkäisevien palvelujen sekä lasten, nuorten ja mielenterveyspalvelujen vahvistamista.**
- Talouden **sopeutustoimien vaikutuksia** palvelujen saatavuuteen, henkilöstöön ja haavoittuviin asiakasryhmiin **tulee seurata tarkasti.**
- **Asiakasmaksujen korotukset** eivät saa heikentää palveluihin hakeutumista.
- **Palvelujen yhteensovittamista, vaihtoehtoisia asiointikanavia sekä henkilöstön riittävyyttä ja työhyvinvointia** on edistettävä.
- Lautakunta nostaa esiin myös **kiirevastaanoton selvittämisen Espooseen, päihdepalvelujen saatavuuden sekä ikääntyneiden asumispalvelujen riittävyyden**.

Lausunto ehdotuksesta vuosien 2028-2031 investointisuunnitelmaksi

- **Lautakunta pitää investointisuunnitelmaa pääosin hyvinvointialueen strategiaa tukevana**.
- **ICT- ja teknologiainvestoinnit** vahvistavat palvelujen saatavuutta, toimintavarmuutta ja tiedolla johtamista.
- Ikääntyvän väestön **palvelutarpeen kasvu** tulee huomioida erityisesti asumispalvelujen kapasiteetissa.
- **Investointien tulee edistää yhdenvertaisia palveluja**, asiakas- ja potilasturvallisuutta sekä henkilöstön työskentelyedellytyksiä.
- Teknologia täydentää palveluja, mutta ei korvaa henkilökohtaista palvelua.
- Investointien vaikutuksia ja toteutumista tulee seurata systemaattisesti.

Tiivistelmän laatimisessa on käytetty hyvinvointialueen tekoälytyökalua. Asiantuntija on tarkistanut tiivistelmän ja vahvistaa, että se vastaa alkuperäistä aineistoa.

Kooste toimielinten lausunnoista / Kansalliskielilautakunta 28.10.

Lausunto hyvinvointialuejohtajan ehdotuksesta vuoden 2027 talousarvioksi ja taloussuunnitelmaksi vuosille 2027-2029

- **Kielellisten oikeuksien toteutuminen** tulee varmistaa kaikissa palveluissa, päätöksenteossa ja toiminnan kehittämisessä.
- **Kansalliskieliohjelman toteuttamiseen sekä ruotsinkielisten palvelujen kehittämiseen** tulee varata riittävät resurssit.
- **Henkilöstön kielitaitoa** ja **kaksikielisten palvelujen saatavuutta** tulee vahvistaa.
- **Digitaalisten palvelujen**, **asiakirjojen** ja **hankintojen** on palveltava yhdenvertaisesti **suomeksi ja ruotsiksi.**
- **Ikääntyneiden ruotsinkielisiä asumispalveluja** tulee **lisätä** erityisesti alueilla, joilla tarjonta on niukkaa.
- Länsi-Uudenmaan kansallinen erityistehtävä **kaksikielisten palvelujen kehittäjänä tulee näkyä nykyistä vahvemmin** toiminnassa ja resursoinnissa.

Lausunto ehdotuksesta vuosien 2028-2031 investointisuunnitelmaksi

- **Kielelliset vaikutukset tulee arvioida** kaikissa palveluverkkoa, toimitiloja, digipalveluja ja tietojärjestelmiä koskevissa investoinneissa.
- Investointisuunnitelmassa on nykyistä selkeämmin **kuvattava, miten kielelliset oikeudet toteutuvat.**
- **ICT-, asiakas- ja potilastietojärjestelmien on toimittava** yhdenvertaisesti **suomeksi ja ruotsiksi.**
- **Ensihoidon kalusto- ja välineinvestointeja** pidetään tärkeinä palvelujen yhdenvertaisen saatavuuden turvaamiseksi.

Tiivistelmän laatimisessa on käytetty hyvinvointialueen tekoälytyökalua. Asiantuntija on tarkistanut tiivistelmän ja vahvistaa, että se vastaa alkuperäistä aineistoa.

Kooste toimielinten lausunnoista / Tulevaisuus- ja kehittämislautakunta 29.10.

Lausunto hyvinvointialuejohtajan ehdotuksesta vuoden 2027 talousarvioksi ja taloussuunnitelmaksi vuosille 2027-2029

- Lautakunta pitää talousarvion painotuksia pääosin oikeansuuntaisina ja **kannattaa erityisesti ennaltaehkäisevien palvelujen, neuvoloiden, opiskeluhuollon, mielenterveyspalvelujen sekä ikääntyneiden palvelujen vahvistamista**.
- Omalääkäri-omahoitajamallin, omaishoidon sekä kotiin vietävien teknologioiden kehittämistä pidetään tärkeänä, mutta **teknologian tulee täydentää eikä korvata inhimillistä palvelua**.
- **Palvelujen yhdenvertainen saatavuus koko hyvinvointialueella on turvattava myös pienissä kunnissa** ja haja-asutusalueilla. Digipalvelujen rinnalla on **säilytettävä kasvokkaiset ja puhelinpalvelut**.
- Lautakunta suhtautuu **kriittisesti asiakasmaksujen korotuksiin**, koska ne voivat heikentää hoitoon hakeutumista ja lisätä raskaampien palvelujen tarvetta. **Maksuvapautusten käyttöä ja vaikutusarviointeja tulisi vahvistaa**.
- Hyvinvoinnin ja terveyden edistämisessä korostetaan **yhteistyötä kuntien, järjestöjen ja muiden paikallisten toimijoiden kanssa** sekä panostuksia lapsiperheköyhyyden ehkäisyyn, väkivallan ehkäisyyn ja asunnottomuuden torjuntaan.
- **Henkilöstön saatavuus, työhyvinvointi ja palvelujen saavutettavuus ovat keskeisiä** onnistumisen edellytyksiä. Sopeutustoimien vaikutuksia tulee arvioida myös pitkällä aikavälillä hyvinvointi- ja terveyserojen näkökulmasta.

Lausunto ehdotuksesta vuosien 2028-2031 investointisuunnitelmaksi

- Lautakunta **korostaa investointien alueellista yhdenvertaisuutta**: hyötyjen tulee näkyä tasapuolisesti koko Länsi-Uudellamaalla, myös pienissä kunnissa ja harvaan asutuilla alueilla.
- Investointien **tulee tukea asukkaiden kotona asumista**, palvelujen saavutettavuutta sekä arjessa pärjäämistä.
- Muutoslupausten toteutumisessa **keskeistä on odotusaikojen lyheneminen, palvelujen laadun paraneminen ja konkreettinen hyöty asukkaille sekä henkilöstölle**.
- **Teknologia nähdään välineenä palvelujen kehittämiseen**. Digitaalisten ratkaisujen rinnalla on säilytettävä vaihtoehtoiset palvelukanavat niille, jotka eivät käytä sähköisiä palveluja.
- Lautakunta nostaa esiin r**obottiavusteisen kirurgian investointitarpeen erityisesti naisten terveyden näkökulmasta** sekä STM:n naisten terveysohjelman tavoitteiden tukemiseksi.
- Turvakotien **asianmukaiset tilaratkaisut tulee turvata investoinneilla**, ja toimitilahankkeissa on arvioitava kustannukset koko elinkaaren ajalta sekä vertailtava eri toteutusvaihtoehtoja.

Tiivistelmän laatimisessa on käytetty hyvinvointialueen tekoälytyökalua. Asiantuntija on tarkistanut tiivistelmän ja vahvistaa, että se vastaa alkuperäistä aineistoa.

Kooste toimielinten lausunnoista /Valmius- ja turvallisuuslautakunta 29.10.

Lausunto hyvinvointialuejohtajan ehdotuksesta vuoden 2027 talousarvioksi ja taloussuunnitelmaksi vuosille 2027-2029

- **Kokonaisturvallisuus ja varautuminen tulee nähdä hyvinvointialueen toimintaa läpileikkaavana teemana**, jotta kriittiset palvelut toimivat kaikissa olosuhteissa.
- Lautakunta pitää talousarviota kokonaisuutena hyvänä, mutta **korostaa korkeiden tavoitteiden, mittariseurannan ja tiedolla johtamisen merkitystä** muuttuvassa turvallisuusympäristössä.
- Länsi-Uudenmaan **erityispiirteet** (väestönkasvu, ikääntyminen, kansainvälistyminen ja kriittinen infrastruktuuri) **edellyttävät jatkuvaa panostusta valmiuden ja varautumisen kehittämiseen**.
- Lautakunta pitää **myönteisenä 1,7 milj. euron panostusta kriittisten palvelujen toimintakykyyn** sekä lisäresursseja ennaltaehkäisevään työhön.
- Ensihoidon ja pelastustoimen **vasteaikojen parantamista,** vapaapalokuntien toimintaedellytyksiä sekä **henkilöstön osaamisen** ja **työturvallisuuden kehittämistä** tulee jatkaa määrätietoisesti.
- Pelastustoimen **resursoinnin, tiedolla johtamisen, riskienhallinnan ja viranomaisyhteistyön vahvistamista pidetään keskeisenä kokonaisturvallisuuden turvaamiseksi**. Ensihoidon kehittämistavoitteet tulisi kuvata talousarviossa nykyistä selkeämmin.

Lausunto ehdotuksesta vuosien 2028-2031 investointisuunnitelmaksi

- Lautakunta pitää **pelastustoimen investointisuunnitelmaa pääosin onnistuneena** ja katsoo sen tukevan laadukkaita sekä yhdenvertaisia palveluja koko alueella.
- Kaluston, toimitilojen ja paloasemaverkoston kehittämisen lisäksi investoinneissa tulee **huomioida nykyistä vahvemmin muuttuvat turvallisuusuhat, toimintavarmuus sekä kriittisten ICT-järjestelmien varmistaminen.**
- Investointien toteutumista **tulee seurata suhteessa pelastustoimen palvelutasopäätökseen** ja varmistaa investointien sekä käyttötalouden tasapaino.
- **Toimintavarmuus häiriötilanteissa edellyttää yhteisen tilanne- ja johtokeskuksen toimintakyvyn turvaamista** sekä sopimuspalokuntien jatkuvuudenhallinnan vahvistamista.
- **Paloasemaverkoston kehittämistä tulee jatkaa suunnitellusti**, erityisesti **Otaniemen paloasemahankkeen** etenemistä on kiirehdittävä väestönkasvun ja palvelutarpeiden vuoksi.
- **Ympäristövahinkojen torjuntakykyä** tulee vahvistaa pitkäjänteisesti kaluston lisäksi **koulutuksen**, **osaamisen** ja **henkilöstöresurssien** avulla. Lautakunta korostaa myös, että **kokonaisturvallisuus** ja **varautuminen** tulee näkyä nykyistä vahvemmin **kaikkien palvelualueiden investoinneissa**.

Tiivistelmän laatimisessa on käytetty hyvinvointialueen tekoälytyökalua. Asiantuntija on tarkistanut tiivistelmän ja vahvistaa, että se vastaa alkuperäistä aineistoa.

Kooste vaikuttamistoimielinten lausunnoista

Nuorisovaltuusto 27.10.

- **Lasten ja nuorten palveluihin** kohdistuvien lisäpanostusten **käyttökohteet tulee kuvata nykyistä tarkemmin.**
- **Opiskeluhuollon kehittämistä** pidetään tärkeänä erityisesti palvelujen yhteensovittamisen, oppilaitosyhteistyön ja palveluihin hakeutumisen kynnyksen madaltamisen näkökulmasta.
- **Espoon neuvolapalveluihin suunnattua lisäresursointia pidetään perusteltuna** kasvavan lapsimäärän vuoksi.
- **Mielenterveys- ja päihdepalvelujen maksuttomat puhelinpalvelut ovat kannatettava uudistus**, mutta kasvavaan palvelukysyntään tulee varautua.
- **Terapiatakuun toteutumista tulee vahvistaa** konkreettisilla toimenpiteillä ja riittävillä resursseilla tavoitteen saavuttamiseksi.
- **Kouluikäisten hammastarkastukset tulisi järjestää koululla tai mahdollisimman lähellä koulua** palvelujen saavutettavuuden parantamiseksi.

Vammaisneuvosto 28.10.

- **Säästötoimet eivät saa heikentää vammaisten henkilöiden yhdenvertaisuutta, itsenäistä elämää, osallisuutta tai palvelujen saatavuutta**.
- Henkilökohtaisen **avun rajoituksia**, **kuljetuspalvelujen** pakollista yhdistelyä sekä **kuntouttavan työtoiminnan** muutoksia **ei tule toteuttaa ilman yksilöllistä arviointia** ja toimivia korvaavia ratkaisuja.
- **Kasvokkaiset palvelut, saavutettava viestintä ja maksuttomat asiakaspalvelu- sekä kuljetuspalvelunumerot on turvattava digipalvelujen rinnalla**.
- Vammaisten lasten ja nuorten aamu-, iltapäivä- ja loma-ajan palveluihin **tulee varata riittävät resurssit.**
- Kaikissa merkittävissä **muutoksissa tulee tehdä vammaisvaikutusten arviointi** ja varmistaa, etteivät ratkaisut heikennä asiakkaiden terveyttä, turvallisuutta tai osallistumismahdollisuuksia.
- **Asiakasmaksujen korotuksia tulee kohtuullistaa tai niistä luopua**, jos ne vaikeuttavat palvelujen käyttöä, toimeentuloa tai omaishoitajien jaksamista.

Vanhusneuvosto 29.10.

- Vanhusneuvosto tukee hyvinvointialueen strategiaa, tavoitteita ja palvelujen uudistamista. **Erityisesti korostetaan hoitoon pääsyn, perusterveydenhuollon saavutettavuuden sekä mielenterveys- ja päihdepalvelujen kehittämistä**.
- **Omalääkäri- ja hoitajaparimalli** sekä oikea-aikainen pääsy hoivaan **tulee toteuttaa suunnitellusti.**
- **Ikääntyneille tulee turvata monikanavainen asiointi**: digipalvelujen rinnalla on säilytettävä puhelin- ja kasvokkaiset palvelut sekä tarjottava **palvelutietoa myös ruotsiksi**.
- Seniorien **digitaitojen kehittämistä**, **seniorineuvoloita**, **järjestötoimintaa** sekä **kuntien ja hyvinvointialueen yhteistyötä pidetään tärkeinä hyvinvoinnin edistäjinä.**
- Vanhusneuvosto **kannattaa teknologian ja tekoälyn vastuullista hyödyntämistä** sekä kotihoidon turva-auttamispalvelujen kehittämistä.
- **Asiakasmaksujen korotukset herättävät huolta**: erityisesti palveluasumisen maksujen nousun, terveyskeskusmaksujen korotuksen ja niiden vaikutusten ikääntyneiden toimeentuloon ja palveluihin hakeutumiseen arvioidaan vaativan lisäperusteluja.